

Η έννοια της συνεργασίας και η συμβολή της στην ανάπτυξη των βιβλιοθηκών

Εύα Σεμερτζάκη,
*Βιβλιοθηκονόμος MSc., Τράπεζα της
Ελλάδος, συντάκτρια, ηλεκτρονικό
περιοδικό «Συνεργασία»*

Περιεχόμενα

- 1. Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες*
- 2. Τρόποι δόμησης συνεργατικών σχημάτων*
- 3. Μορφές συνεργασίας με διαφορετικούς φορείς*
- 4. Παραδείγματα συνεργασιών για βιβλιοθήκες*

Περιεχόμενα

- ➔ *Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες*
2. *Τρόποι δόμησης συνεργατικών σχημάτων*
3. *Μορφές συνεργασίας με διαφορετικούς φορείς*
4. *Παραδείγματα συνεργασιών για βιβλιοθήκες*

1. Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες

- Βιβλιοθήκες: συγκέντρωση πηγών για κοινό όφελος
- Ιδιωτικές συλλογές, π.χ. Βιβλιοθήκη του Αριστοτέλη, πυρήνας για δημόσιες βιβλιοθήκες, Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

Ανάγκες για συνεργασίες

- Βιβλιοθήκες
 - Μη αυτάρκειες
 - Μη επαρκής χρηματοδότηση
- Σύγχρονες απαιτήσεις & τεχνολογίες οδηγούν σε συνεργασίες: δικτυακές υπηρεσίες, διαδίκτυο, πρόσβαση σε ψηφιακό περιεχόμενο
- Πολιτιστικά ιδρύματα: κοινό πρόγραμμα δράσης, χρηματοδότηση, οικονομίες κλίμακας, νέες δεξιότητες προσωπικού

Αποτελέσματα συνεργατικών δράσεων

- ❑ Βελτιωμένες, ποιοτικές, σύγχρονες υπηρεσίες
- ❑ Ανάδειξη εικόνας της βιβλιοθήκης στον γονεϊκό οργανισμό
- ❑ Ατομική ανάδειξη μελών προσωπικού
- ❑ Δημιουργία εμπειριών για νέες αλλαγές
- ❑ Κτίσιμο επαγγελματικών σχέσεων
- ❑ Δημιουργία δομών: το σύνολο έχει μεγαλύτερη ισχύ από τα μέρη
- ❑ Νέες εταιρικές συνεργασίες
- ❑ Η ισχύς εν τη ενώσει

Περιεχόμενα

- 1. Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες*
- ➔ Τρόποι δόμησης συνεργατικών σχημάτων**
- 3. Μορφές συνεργασίας με διαφορετικούς φορείς*
- 4. Παραδείγματα συνεργασιών για βιβλιοθήκες*

Βήματα δημιουργίας συνεργασιών

- Αρχική ιδέα
- Υποστήριξη και δέσμευση του γονεϊκού οργανισμού
- Άτυπες επαφές, προκαταρκτικές συζητήσεις με πιθανούς εταίρους
- Κατανόηση αναγκών, προτεραιοτήτων και εταιρικής κουλτούρας
- Σύσταση ομάδας έργου

Διοικητική μορφή της συνεργασίας

- Δήλωση αποστολής, όραμα
- Στρατηγικό σχέδιο
- Εκτελεστική ομάδα / διοικητικό συμβούλιο
- Ταυτότητα/λογότυπο
- Ομάδες υλοποίησης
- Εκθέσεις προόδου
- Στρατηγική εξόδου

Στοιχεία στρατηγικού σχεδίου

- ❑ Αποστολή και όραμα
- ❑ Περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης
- ❑ Περιγραφή τερματικού σημείου
- ❑ Μετρήσιμοι, ρεαλιστικοί, επιτεύξιμοι στόχοι
- ❑ Τρέχοντα θέματα: περιβάλλον, γεωγραφική, δημογραφική περιγραφή
- ❑ Πολιτικές
- ❑ Σχέδιο δράσης: ποιός, τί, πού, πότε, πώς, γιατί
- ❑ Προϋπολογισμός έργου
- ❑ Μέτρηση στόχων απόδοσης
- ❑ Τακτική ανασκόπηση του σχεδίου δράσης

Χρηματοδότηση

- ❑ Κατάρτιση αίτησης χρηματοδότησης
- ❑ Επιχορηγήσεις από εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα
- ❑ Πρωτογενή κρατικά κεφάλαια: ΚΠΣ, ΕΣΠΑ, ΕΚΤ, ΚτΠ, ΕΤΠΑ, πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων
- ❑ Οικονομική υποστήριξη από τοπικές αρχές
- ❑ Έσοδα από το έργο
- ❑ Συνδρομές μελών

Προαπαιτούμενα επιτυχούς συνεργασίας

- ❑ Αίσθηση ομαδικής εργασίας: ομαδικότητα
- ❑ Η δύναμη της ομάδας vs. εγώ
- ❑ Διακριτός ο ρόλος κάθε μέλους
- ❑ Υπευθυνότητα, συνέπεια, συναδελφικότητα, σύμπνοια, ενθουσιασμός, φιλότιμο, φιλεργία, ειλικρίνεια, εμμονή και υπομονή
- ❑ Θέληση για υπερπήδηση εμποδίων
- ❑ Υποστήριξη, δέσμευση γονεϊκού οργανισμού
- ❑ Εμπλοκή προσωπικού
- ❑ Προώθηση, προβολή της συνεργασίας
- ❑ Έρευνες ικανοποίησης [δυνητικών] χρηστών
- ❑ Σχεδιασμός ιστοτόπου
- ❑ Θέληση για βελτίωση δεξιοτήτων προσωπικού

Δυσκολίες από μια εταιρική συνεργασία

- ❑ Διαφορετικά ιδρύματα, διαφορετική εταιρική κουλτούρα
- ❑ Διαφορές στο ανθρώπινο και περιουσιακό κεφάλαιο, εσωτερική ορολογία
- ❑ Διαφορετική επίδραση κάθε φορέα στην κοινότητα των χρηστών της
- ❑ Διαφορετικές αξίες, αρχές, αποστολή, αρμοδιότητες
- ❑ Επιβάλλεται: σεβασμός στις διαφορές των φορέων, όχι αντιπαλότητα, ακεραιότητα κάθε φορέα

Περιεχόμενα

- 1. Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες*
- 2. Τρόποι δόμησης συνεργατικών σχημάτων*
- Μορφές συνεργασίας με διαφορετικούς φορείς**
- 4. Παραδείγματα συνεργασιών για βιβλιοθήκες*

α. Συνεργασίες ανά γεωγραφική περιοχή

- Σε εθνικό επίπεδο: Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών, ABM-utvikling Νορβηγίας, MLA Council Ηνωμένου Βασιλείου
- Σε περιφερειακό επίπεδο: πολιτιστικά ιδρύματα (αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία) μιας περιφέρειας
 - Νέες υπηρεσίες
 - Παροχή συμβουλών
 - Περιφερειακό ευρυζωνικό δίκτυο
 - Ανάπτυξη ηλεκτρονικού περιεχομένου
 - Ανανέωση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
 - Προώθηση αναγνωσιμότητας & δια βίου μάθησης

β. Συνεργασίες μεταξύ πολιτιστικών ιδρυμάτων

- Συνεργασίες μεταξύ βιβλιοθηκών και αρχείων ή μουσείων
- Συνεργασίες μεταξύ ομάδων βιβλιοθηκών με μουσεία και αρχεία: κοινές συλλογές με βιβλία, φωτογραφίες, αρχειακά έγγραφα, εικόνες, αρχεία ήχου
 - π.χ. έργα ψηφιοποίησης

γ. Συνεργασίες με ιδρύματα του ίδιου τομέα

- Ομοειδείς βιβλιοθήκες
 - Κοινή αγορά υλικού
 - HealLink (ΣΕΑΒ): ηλεκτρονικά περιοδικά
 - OhioLINK: ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για αγορά βιβλίων
 - Ψηφιοποίηση υλικού
 - Συλλογικοί κατάλογοι: Ζέφυρος, ΣΚΑΒ, ΣΚΔΒ, COPAC
 - Κοινή αποθήκευση έντυπου υλικού: Southwest Ohio repository
- Θεματικές βιβλιοθήκες: κοινή αγορά ακριβών βάσεων δεδομένων π.χ. Datastream

δ. Συνεργασίες με τον εκπαιδευτικό τομέα

- Βιβλιοθήκες: πηγές πληροφόρησης, κέντρα μάθησης & διάχυσης γνώσης
- Βιβλιοθήκες σε τοπικό επίπεδο με σχολεία, κολέγια, πανεπιστήμια, ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων, κέντρα κατάρτισης σε επιχειρήσεις
- Παράδειγμα: Ίδρυμα Ευγενίδου και Εκπαιδευτική Πύλη του ΥΠΕΠΘ
 - Έργο: πληροφοριακή παιδεία για εκπαιδευτικούς

ε. Συνεργασίες με τον τομέα εθελοντισμού

- Βιβλιοθήκες και ΜΚΟ
- Βιβλιοθήκες με οργανώσεις εθελοντισμού: υπηρεσίες βιβλιοθήκης σε ηλικιωμένα & εμποδιζόμενα άτομα, παιδιά, εθνικές μειονότητες, ειδικές ομάδες της κοινότητας
- Παράδειγμα: οι 2 βιβλιοθήκες των Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004, στο Βασικό Κέντρο Τύπου και στο Ολυμπιακό χωριό με εθελοντές

Η βιβλιοθήκη του Βασικού Κέντρου Τύπου





Η βιβλιοθήκη του Βασικού Κέντρου Τύπου





στ. Συνεργασίες με τη βιομηχανία & τον ιδιωτικό τομέα

- Βιβλιοθήκες: μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
- Εταιρείες με βιβλιοθήκες ή αρχεία
- Αλληλοϋποστήριξη
- Βιβλιοθήκες και αρχεία ιδιωτικών επιχειρήσεων: διάσωση πολύτιμου υλικού

στ.1. Ειδικότερα, συνεργασίες για ανάπτυξη ΤΠΕ

- Ακριβή η τεχνολογία: ψηφιοποίηση, ιστοτόποι, ευρυζωνικότητα, τηλεπικοινωνίες, εξοπλισμός
- Συμφέρουσα η συνεργασία βιβλιοθηκών με εταιρείες ΤΠΕ
 - Για κοινή αγορά ηλεκτρονικών πηγών,
 - Παροχή ηλεκτρονικής πρόσβασης σε καταλόγους βιβλιοθηκών
 - Συνεργασία για νέες υπηρεσίες: Ask a librarian

στ.2. Ειδικότερα συνεργασίες για διατήρηση & συντήρηση υλικού

- ❑ Επειδή οι βιβλιοθήκες δεν έχουν επαρκείς οικονομικούς πόρους
- ❑ Επειδή η διατήρηση & η συντήρηση υλικού κοστίζουν
- ❑ Επειδή το προσωπικό δεν είναι απαραίτητο να έχει ειδικές γνώσεις συντήρησης υλικού
- ❑ Άρα επωφελείς οι συνεργασίες με σχετικές εταιρείες

ζ. Συνεργασίες για αιτήσεις χρηματοδότησης

- Ειδική τεχνογνωσία για υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης
- Διαθέσιμα κονδύλια
- Συνεργασία με εταιρείες συμβούλων για τεκμηριωμένη υποβολή προτάσεων
- Παράδειγμα: συνεργασία βιβλιοθήκης με συμβουλευτική εταιρεία για υποβολή πρότασης χρηματοδότησης

η. Συνεργασίες με τον εμπορικό τομέα

- Πωλητήρια σε βιβλιοθήκες: φωτογραφίες, αναμνηστικά βιβλιοθήκης, αντίγραφα έργων
- Ενοικιάσεις χώρων βιβλιοθήκης για εκδηλώσεις φορέων
- Λειτουργία χώρου εστίασης δίπλα σε βιβλιοθήκη
- Πηγές εσόδων για τη βιβλιοθήκη

Περιεχόμενα

- 1. Η έννοια της συνεργασίας στις βιβλιοθήκες*
 - 2. Τρόποι δόμησης συνεργατικών σχημάτων*
 - 3. Μορφές συνεργασίας με διαφορετικούς φορείς*
- Παραδείγματα συνεργασιών για βιβλιοθήκες**

Παραδείγματα συνεργασιών

- Infolibraries.gr (www.infolibraries.gr): Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας
- Οργανωτική Επιτροπή Ενίσχυσης Βιβλιοθηκών: ξένα ινστιτούτα στην Ελλάδα & ελληνικοί φορείς και οργανισμοί
 - Συνέδρια
 - Εργαστήρια
 - Υποστήριξη δημοσίων – δημοτικών βιβλιοθηκών
 - Προβολή έργου
 - Ηλεκτρονικό περιοδικό ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
 - www.goethe.de/synergasia (ΟΕΕΒ)
 - www.goethe.de/synergasia-periodiko

Παραδείγματα συνεργασιών

- Ομάδα για τις Ειδικές Βιβλιοθήκες (SpelNet)
 - Πρωτοβουλία 5 ατόμων από 4 βιβλιοθήκες
 - στόχοι
 - Κατάλογος ειδικών βιβλιοθηκών
 - Διανομή εντύπου για συμπλήρωση στοιχείων
 - Πρόσκληση σε κάθε ενδιαφερόμενο
 - Νέες υπηρεσίες
 - <http://www.eugenfound.edu.gr>
 - <http://www.eebep.gr>

Παραδείγματα συνεργασιών

- ❑ Europeana (www.europeana.eu): ψηφιοποιημένες συλλογές αρχείων, μουσείων, βιβλιοθηκών, συλλογών οπτικοακουστικού υλικού
- ❑ Υλικό: πίνακες, φωτογραφίες, αντικείμενα, βιβλία, εφημερίδες, αρχειακά έγγραφα, αρχεία ήχου, ταινίες

Παραδείγματα συνεργασιών

- The European Library (www.theeuropeanlibrary.org): πηγές 47 εθνικών βιβλιοθηκών της Ευρώπης
 - Σε 20 γλώσσες
 - Σε ψηφιακή ή βιβλιογραφική μορφή
- LIBRIS (www.libris.kb.se): κοινή καταλογογράφηση από τη Βασιλική Βιβλιοθήκη της Σουηδίας και 200 σουηδικές βιβλιοθήκες

Παραδείγματα συνεργασιών

- Central Bank Librarians' Group: βιβλιοθηκονόμοι κεντρικών τραπεζών
 - «ίδρυση»: 2002
 - Mailing list: forum προβληματισμών, ανταλλαγής ιδεών & άρθρων περιοδικών
 - 3 ετήσιες συναντήσεις στο Cambridge
 - Οργάνωση αυτόνομης συνάντησης / συνεδρίου
 - Επιτεύξιμοι στόχοι, εθελοντική προσπάθεια, ανθρώπινο δίκτυο

Παραδείγματα συνεργασιών

- Google Library Project:
<http://books.google.com>
- Ιδιωτικός τομέας και μεγάλες βιβλιοθήκες: Πανεπιστήμια Princeton, Oxford, Stanford, Harvard, Michigan, NYPL
- Ψηφιοποίηση βιβλίων

Επίλογος

- Αμέτρητα τα παραδείγματα συνεργασιών
- Επιτυχία βιβλιοθηκών κρίνεται όχι από τον αριθμό έντυπων & ηλεκτρονικών τεκμηρίων
- Αλλά: γεφύρωση κοινοτήτων χρηστών για διευκόλυνση της έρευνας
- Βιβλιοθήκες: αρχιτέκτονες και πρωτεργάτες της συνεργασίας

Επίλογος

- *«είμαστε εις το εμείς και όχι εις το εγώ»*: Στρατηγός Μακρυγιάννης, *Απομνημονεύματα*

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

- esemertzaki@bankofgreece.gr
- esemertzaki@ath.forthnet.gr